

Patiënteninformatie OPAT

OPAT - Outpatient Parenteral antimicrobial therapy

Naar huis met antibiotica via de bloedbaan

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding.....	4
Wat is OPAT?	4
Waarom OPAT?.....	4
Hoe verloopt OPAT?	5
Opstart.....	5
Dagelijkse toediening en opvolging	6
Controleraadpleging	7
Wanneer neemt u met wie contact op?	7
Hoe weet u of iets niet in orde is?	7
Mag u een bad of een douche nemen?.....	8
Wat gebeurt er als de katheter beschadigd raakt of scheurt?.....	8
Hoelang kan de katheter ter plaatse blijven?	8
Is het normaal dat er bloed in de katheter terugvloeit?	8
Heeft de katheter invloed op uw dagelijkse leven?	9
Welke problemen kunnen zich voordoen en hoe neemt u contact op?.....	9
Tekort aan materiaal en/of medicatie	10
Wat kost een OPAT-behandeling?	10
Tot slot	11
Persoonlijke vragen/notities	11

AZ Turnhout heeft deze informatiefolder met de grootste zorg opgemaakt. De inhoud ervan is echter algemeen en indicatief. De folder omvat niet alle medische aspecten. Hij vervangt de raadpleging bij je zorgverlener niet. Mocht deze folder vergissingen, tekortkomingen of onvolledigheden bevatten dan zijn AZ Turnhout, personeel en artsen hiervoor niet aansprakelijk.

Naam en voornaam
van de patiënt:

Naam van de
behandelend arts:

Type ingebrachte
katheter:

- ☐ PowerPICC® SOLO
- ☐ Midline katheter
- ☐ Poortkatheter
- ☐ Hickmann katheter

Datum waarop de
Katheter werd ingebracht:

Contactgegevens ziekenhuis
in geval van problemen
of vragen:

Inleiding

Deze brochure is een aanvulling op het gesprek dat u had met uw behandelende arts en eventuele andere zorgverleners van het ziekenhuis. Hierin geven we u de nodige informatie over 'Outpatient Parenteral Antimicrobial Therapy', kortweg OPAT.

Het is niet mogelijk om in deze brochure alle details voor elke situatie te beschrijven. Aarzel niet om extra vragen te stellen aan uw arts, de verpleegkundige van de afdeling, de medewerker van de sociale dienst of apotheker.

Bewaar deze brochure thuis zodat uw thuisverpleegkundige zo nodig iets kan noteren.

Wat is OPAT?

De term OPAT is de afkorting voor 'Outpatient Parenteral Antimicrobial Therapy' of ambulante parenterale antimicrobiële therapie.

- **Ambulant:** behandeling gebeurt niet tijdens een opname in het ziekenhuis met overnachting, maar wel in de thuisomgeving
- **Parenteraal:** toediening van geneesmiddelen rechtstreeks via bloedbaan (intraveneus)
- **Antimicrobieel:** geneesmiddelen die actief zijn tegen micro-organismen die infecties kunnen veroorzaken

Waarom OPAT?

Om ontstekingen door micro-organismen (infecties) in het lichaam te bestrijden, is het soms nodig om tijdens een langere tijd antimicrobiële geneesmiddelen te krijgen. We kiezen voor een rechtstreekse toediening van het antimicrobieel middel via de bloedbaan. Zo kan het middel voldoende werken op de plaats van de ontsteking.

Hiervoor is een opname in het ziekenhuis niet altijd nodig. Als u voldoet aan een aantal voorwaarden kan u de therapie thuis verderzetten. Zo kan u uw dagelijkse activiteiten sneller terug opnemen.

Hoe verloopt OPAT?

Opstart

Om te bekijken of u het geneesmiddel goed verdraagt, geven we de eerste twee toedieningen van het antimicrobieel geneesmiddel steeds in het ziekenhuis. Zo kan de verdere therapie thuis op een veilige manier verlopen.

Het is belangrijk dat uw thuisverpleegkundige vertrouwd is met OPAT en hij/zij de nodige opleiding heeft gekregen om u de juiste zorg te verlenen. Als u al thuisverpleging heeft, moet u dit melden aan uw zorgverlener in het ziekenhuis. Zo kan uw arts nakijken of de thuisverpleegkundige een akkoord heeft met het ziekenhuis voor het geven van antimicrobiële middelen via de bloedbaan thuis. Als dit niet het geval is, zal een andere thuisverpleegkundige samenwerken met uw eigen thuisverpleging om de therapie te kunnen geven.

Het ziekenhuis informeert uw huisarts via een digitale ontslagbrief. Ook neemt het ziekenhuis telefonisch contact op met uw huisarts en met uw thuisverpleegkundige om de zorg te bespreken. U krijgt een brief voor hen mee met de zorginstructies en aandachtspunten.

We geven hier tips waarmee u als patiënt zelf rekening kan houden om uw thuisomgeving in te richten.

- Voorzie een ruimte waar u comfortabel kan plaatsnemen.
- Zorg dat de ruimte voldoende proper is. Poets deze regelmatig. Ook werkoppervlakken moeten zorgvuldig gereinigd zijn.
- Voorzie een onderlegger. Sommige antimicrobiële middelen kunnen vlekken achterlaten bij onbedoeld morsen.
- Volg de bewaarinstructies van de apotheker goed op. Sommige geneesmiddelen moet u koel bewaren. U zal in dat geval de medicatie meekrijgen in een koeltasje.
 - ⊖ Als u de medicatie niet in een koeltasje kreeg, bewaart u de medicatie thuis op een propere, droge plek.
 - Als u de medicatie wel in een koeltasje kreeg, haalt u deze thuis uit het tasje en bewaart u de medicatie in de koelkast. Breng het koeltasje telkens mee naar de ziekenhuisapothek als u daar later een nieuwe voorraad van de medicatie en materialen moet ophalen. Na afloop van de therapie mag u het koeltasje houden.

- Houd de medicatie buiten bereik van kinderen.
- Bespreek met uw thuisverpleegkundige of het nodig is om een infuusstaander te voorzien.
- Leg uw elektronische identiteitskaart (eID) en uw dossier klaar op het tijdstip dat de thuisverpleegkundige komt.
- Voorzie een afvalzakje waarin u gebruikte geneesmiddelenresten en verzorgingsmateriaal kan verzamelen. Sommige materialen kunnen gewoon met het huisvuil gesorteerd worden: de thuisverpleegkundige weet welke materialen dat zijn. Bepaald afval, zoals naalden, zal de thuisverpleegkundige moeten meenemen. Ongebruikte materialen en niet/onvolledig gebruikte geneesmiddelenflacons moet u terugbrengen naar de ziekenhuisapotheek*.
- Zorg dat u thuis een thermometer en een huishoudweegschaal heeft.
- Houd huisdieren weg uit de ruimte tijdens de toediening van het antimicrobiële geneesmiddel.

De medicatie, infuusvloeistoffen en een deel van de materialen krijgt u mee per 14 dagen via de apotheker van het ziekenhuis. Als de therapie langer dan 14 dagen duurt, moet u een nieuwe voorraad halen in de ziekenhuisapotheek. De apotheker zal u informeren op welke campus uw medicatie klaar zal staan:

- Campus Sint-Elisabeth – volg route A26
- Campus Sint-Jozef – volg route E14

Het ander deel van de materialen wordt voorzien door de thuisverpleegkundige.

Dagelijkse toediening en opvolging

Uw thuisverpleegkundige bereidt de medicatie voor, controleert het insteekpunt van de katheter en het katheterverband, spoelt de katheter en geeft het antimicrobiële geneesmiddel via het infuus. Hij/zij zal ook uw parameters (temperatuur, ...) meten en registreren in het elektronisch verpleegkundig dossier. De thuisverpleegkundige bezorgt deze gegevens aan het ziekenhuis via een beveiligde digitale weg.

De thuisverpleegkundige bespreekt met u of hij/zij tijdens de toediening van de medicatie bij u blijft of al een andere patiënt gaat verzorgen en op een later tijdstip bij u terugkomt. U krijgt zijn/haar telefoonnummer, zodat u kan bellen als er in de tussentijd problemen zijn.

Het ziekenhuis heeft afspraken gemaakt met de thuisverpleegkundige over alarmsignalen. Hij/zij weet wanneer het nodig is om het ziekenhuis te contacteren.

Bij vragen of bezorgdheden is de thuisverpleegkundige uw eerste aanspreekpunt.

Controleraadpleging

Uw arts zal met u bespreken op welke momenten u naar het ziekenhuis moet komen voor controle. Zo nodig vragen we aan de thuisverpleegkundige om bloed te prikken voor deze raadpleging. Het resultaat van deze bloedname bepaalt mee het verdere verloop van de therapie.

Afhankelijk van de duur van de therapie zal u een nieuwe voorraad van de medicatie en materialen moeten ophalen bij de ziekenhuisapothek. De ziekenhuisapotheker zal u informeren over deze ophaaldata.

Wanneer neemt u met wie contact op?

Het is belangrijk dat u bij elk contact met een zorgverlener, vertelt dat u antimicrobiële therapie via de bloedbaan thuis krijgt via AZ Turnhout. U kan eventueel deze patiëntbrochure tonen aan de zorgverlener.

Hoe weet u of iets niet in orde is?

Als u uw katheter en de insteekplaats bekijkt, u stelt niets ongewoons vast en als uw katheter probleemloos gespoeld kan worden, dan kan u ervan uitgaan dat alles in orde is.

Bij sommige patiënten kan ongeveer twee weken na het inbrengen van de katheter een rood bultje verschijnen rond de insteekplaats. Dit kan het normale wondgenezingsproces zijn. Roodheid tijdens de wondgenezing veroorzaakt doorgaans geen pijn en verdwijnt na 24 tot 48 uur. Bij roodheid kan u verschillende keren per dag een warm kompres aanbrengen op de plaats van de roodheid. Vraag hiervoor advies aan uw (huis)arts of (thuis)verpleegkundige. Er mag rond de katheter geen vocht verschijnen. Als er toch vocht optreedt moet u uw thuisverpleegkundige of arts contacteren.

Mag u een bad of een douche nemen?

Bespreek dit altijd eerst met uw thuisverpleegkundige of arts. Als u een douche of bad neemt, moet u een aantal voorzorgsmaatregelen nemen.

Het katheterverband mag niet nat worden en u moet ook het uiteinde van de katheter beschermen. Als het verband toch nat wordt, moet dit vervangen worden. Verwittig hiervoor uw thuisverpleegkundige.

Voor instructies bij het dragen van een elastomeerpomp wordt verwezen naar de informatiefiche voor elastomeerpompen.

Wat gebeurt er als de katheter beschadigd raakt of scheurt?

Buig de katheter tussen de huid en de scheur om en beveilig hem zo goed mogelijk met een kleefpleister. Neem zo snel als mogelijk contact op met uw thuisverpleegkundige/arts.

Hoelang kan de katheter ter plaatse blijven?

De katheter is ontworpen om ter plaatse te blijven zo lang de therapie nodig is. Hoe beter u voor uw katheter zorgt, hoe langer deze zonder complicatie kan blijven zitten. De arts beslist wanneer de katheter verwijderd zal worden.

Is het normaal dat er bloed in de katheter terugvloeit?

De aanwezigheid van bloed in de injectiedop en in de katheter zou geen pijn mogen veroorzaken. Dit bevordert wel de groei van bacteriën en het verhoogt het risico op klontertjes en infectie.

Normaal zal het bloed enkel in de katheter terugvloeien als de inwendige druk verhoogt door een lichamelijke activiteit, als de katheter is omgebogen of als de klep openblijft door een klontertje. Neem contact op met uw thuisverpleegkundige om de katheter zo snel mogelijk te spoelen.

Opmerking: tijdens periodes van intensieve lichamelijke activiteit moet uw katheter misschien vaker gespoeld worden. Neem dit op met uw thuisverpleegkundige.

Heeft de katheter invloed op uw dagelijkse leven?

De katheter heeft weinig invloed op uw dagelijks leven. Zorg er wel voor dat de katheter volledig bedekt is door het verband. Er moet ook steeds een afsluitdop op het katheteruiteinde staan.

Probeer uw arm met de katheter zo normaal mogelijk te gebruiken. De insteekplaats en het katheteruiteinde moet u wel steeds droog houden.

Welke problemen kunnen zich voordoen en hoe neemt u contact op?

Ervaat u problemen met de therapie, neem dan contact op met uw thuisverpleegkundige. Die kan eventueel contact opnemen met een verpleegkundige van het ziekenhuis of met uw behandelend arts.

Tijdens werkuren 8u – 16u:

- Voor verpleegkundige problemen: bel de OPAT-coördinator op het nummer 014 40 60 02
- Voor medische problemen: bel de behandelend arts via nummer raadpleging of centraal nummer ziekenhuis 014 40 60 11 (vraag naar de behandelende arts).

's Avonds en in het weekend:

- Thuisverpleegkundige contacteert centraal nummer ziekenhuis 014 40 60 11 en vraagt naar de dienst spoedgevallen.

Mogelijke medische problemen zijn:

- Kortademigheid
- Koude rillingen die niet veroorzaakt worden door een koude temperatuur in uw omgeving
- Opnieuw stijgen van uw lichaamstemperatuur boven 38,5 °C
- Plotse toename van uw lichaamsgewicht, dikke voeten
- Nieuwe maag- en darmklachten die ontstaan zijn na starten van de behandeling met het antimicrobieel middel
- Hoofdpijn en keelpijn die ontstaan zijn na starten van de behandeling met het antimicrobieel middel
- Huiduitslag die ontstaan is na starten van de behandeling met het antimicrobieel middel
- **Bij symptomen zoals het opzwellen van het gezicht of een combinatie van plots zwaktegevoel, duizeligheid en ademhalingsproblemen, moet u onmiddellijk het noodnummer 112 bellen.**

Mogelijke problemen met het systeem van toediening zijn:

- Toenemende roodheid of etter ter hoogte van insteekplaats
- Zwelling aan de hand, oksel, schouder of van het lidmaat waarin de antibiotica toegediend wordt
- Medicatie loopt trager dan voorzien of loopt niet meer
- Niet bedoelde (per ongeluk) verwijdering of ontkoppeling van het systeem

Tekort aan materiaal en/of medicatie

Als u problemen ervaart zoals een tekort aan materiaal en/of medicatie, contacteer dan uw thuisverpleegkundige. De verpleegkundige neemt indien nodig contact op met de ziekenhuisapothek.

- Tijdens openingsuren van de ziekenhuisapothek (weekdagen tussen 8u en 17u): bel 014 40 60 70
- Na openingsuren van de ziekenhuisapothek:
Bel het centrale nummer van het ziekenhuis 014 40 60 11 en vraag naar de apotheker van wacht

Wat kost een OPAT-behandeling?

U krijgt bijna alle materialen terugbetaald. De materialen die nodig zijn voor de toediening van de antibiotica en de verzorging van de katheter worden via het ziekenhuis en/of de thuisverpleging voorzien.

Voor deze materialen moet u als patiënt remgeld betalen:

- Infusen en oplosmiddelen
- Elastomeerpompen

Volgende materialen moet u als patiënt zelf voorzien:

- Thermometer
- Huishoudweegschaal (voor het wegen van de elastomeerpomp)

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kan u terecht bij uw behandelende arts of thuisverpleegkundige. Wij hopen dat deze brochure u de nodige info heeft gegeven over ambulante intraveneuze antimicrobiële therapie.

Persoonlijke vragen/notities

[illegible]

AZ Turnhout vzw

www.azturnhout.be

info@azturnhout.be

014 40 60 11

Campus Sint-Jozef

Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout

Campus Sint-Elisabeth

Rubensstraat 166
2300 Turnhout

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout